

Ugarske, uz koga je poslovalo i zasebno ministarstvo pod njegovim nadzorom. No s ovim korakom Kossuthovim ne samo da nijesu bili zadovoljni mnogi konzervativni krugovi, već i sam general Görgey izjavi u ime čitave vojske, da Ferdinanda V. priznaje zakonitim kraljem zemlje i da se bije samo za uspostavu zakona od 1848. Ovo je doduše pomutilo odnos između gubernatora i glavnoga vojskovođe, ali sudbina Ugarske nije više ovisila o ličnom snošaju ove dvojice vođa, već o međunarodnom položaju.

Još poslije prvih poraza u aprilu 1849. dvor je opozvao kneza Windischgrätza s bojišta i povjerio svoje čete generalu Weldenu. Videći, da se ne će održati protiv Görgeya, novi se vojskovođa povuče sasvim na austrijsku granicu, a Jelačića pošlje u Slavoniju, da otme onamošnjim mađžarskim četama neka mjesta. Ban je potom zauzeo Osijek (26. apr.), a onda skupivši novih hrvatskih četa upade u južnu Ugarsku s velikim uspjehom; no kod Hedeša (Hegyeshaza) zaustavi ga u napredovanju mađžarski general Vetter i prisili na uzmak u Srijem. Međutim se car Franjo Josip obrati ruskomu caru Nikoli I. za pomoć, a taj mu je odmah veoma pripravno i pošlje pod vodstvom generala kneza Paskijeviča Erivanskoga. Rusi su upali u Ugarsku u junu s dvije strane iz Galicije (preko Dukle) i iz Vlaške u Erdelj s 200.000 momaka. U isto vrijeme preuze zapovjedništvo pojačane nove austrijske vojske (70.000 mom.) general Haynau krećući sa zapada uz Dunav prema Đuru. Protiv združene austro-ruske vojske od 270.000 momaka stajao je 152.000 Mađžara. Sada stiže Mađžare poraz za porazom, a vlada s Kossuthom ostavi Peštu — kuda se iz Debrecina preselila poslije zauzeća Budima — i premjesti svoje sjelo najprije u Segedin, a onda u Arad, kamo je doskora došao i Görgey. Videći, da više nema izlaza, Kossuth predade 1. augusta vrhovnu vojničku i građansku vlast Görgeyu, a taj već nije mogao imati druge zadaće, nego da položi oružje. Mađžarska vojska koncentrirana je nato u Világošu (32.314 vojnika, 11 generala, 64 zastave, 144 topa i mnoštvo municije) i položi 13. augusta pred Rusima oružje, dok su Kossuth i ostali mađžarski prvaci pobjegli preko Oršave u Vidin i dalje u Tursku (17. aug.). U blizini Oršave dađe još prije toga Kossuth zakopati krunu sv. Stjepana u zemlju. Primjer Görgeyev slijedili su i drugi neki mađžarski generali, a posljednji predao se u Komoranu Klapka (27. sept.). Tim je događajem konačno skršena mađžarska revolucija, koje su vođe, u koliko su bili uhvaćeni, platili glavom svoj korak. Dne 6. oktobra ustrijeljen je u Pešti grof Ludovik Batthyány,